

MEMORIALISTICĂ

Ion DUMITRESCU

„FILELE MELE DE CALENDAR“

Vineri 24 aprilie 1987

În dimineața asta rece, cu cer senin și fără vânt, dinspre Grădină răzbește zvon de muzică. E larma orchestranților care se pregătesc de concert.

Deschid fereastra și ascult. Pauză. În liniștea matinală nu se mai aude decât un solo de mierloi, departe, pe fundal. Soarele se-ngână cu umbrele, abia atingând vârfurile copacilor de peste gard. Concertiștii așteaptă momentul. Șeful s-a urcat la pupitru, a ridicat bagheta și... gata! Izbucnesc în *tutto forza* ghirlandele de triluri, rulate, arpegii, în polifonie veselă, spontană, de flauți și clarinete.

Au venit privighetorile! Ele sunt! Inaugurează stagiunea de concerte. „Bine-ați venit, dragi prietene! Astă-toamnă ați plecat pe neștiute. Mi-ați luat vara și cântecele cu voi și m-ați lăsat singur, cu iarna!... Pe unde-ați rătăcit? La ce curți ați cântat? Nu vă fie teamă de iarnă, nici de oameni, nici de motani! Cuibăriți-vă sub tufa de glicină și cântați! Cântați să tacă și ciorile, și gaițele! Cântați și pentru mine, măcar încă o stagiune. Legănați somnul de dimineață al florilor, salutați în fiecare auroră soarele, cu imnul bucuriei din ciripiturile voastre meștere!“...

Larma continuă cu exuberanță de uvertură rossiniană. Ansamblul se-nșufletește și se potolește într-un permanent balans de *forte* și *piano*. Din când în când par-aud și-un oboi, lung, drept, țeapăn, și-o vioară, trecând *glissandele* în sus și-n jos printre registre. Aud și *staccate*, și *spiccate*, și *martellate*, și-un clinchet mic de triangel. Motive scurte se succed, se suprapun, se amestecă, gâlgâite din gușulițe de mezosoprane, fluierate din vârful ciocului, ca primadonele de coloratură traversând zonele grave, misterioase și tandre, catifelate, până în cele acute, cu ascuțimi de piccolă, când melancolice, când pasionate, săltărețe, *scherzande*, șoptind, clamând, într-o improvizație fără-nceput și fără sfârșit, liberă, inspirată, plină de fantezie...

Dacă nu mă credeți, vă poftesc la concert. Cumpărați-vă din vreme bilet și nu întârziați peste răsăritul soarelui...

Luni 17 august 1987

Lui Nastratin Hogeia i s-a furat o frânghie. Făcându-i mare trebuință, s-a supărat foc. „O să vadă hoțul ce-o să-i fac!”.

Și hoțul, pocăit, i-a adus frânghia, iar cum era curios din fire, mai ales că Nastratin se bucura văzând-o, i-a zis: „Iertare-ți cer, Efendi, spune-mi, rogu-te, ce-ai fi făcut dacă nu ți-o aduceam?”...

Și Nastratin i-a mărturisit: „Cumpăram alta“...

*

Și lui Mohamed Cuceritorul i s-a furat o funie de mătase. Fiindu-i mult plăcută, a amenințat curtenii: „O să vedeți voi ce-o să se-ntâmple!“...

Și hoțul, pocăit, s-a prezentat la divan cu funia, iar cum era curios din fire, mai ales că Sultanul zâmbea, a întreat: „Luminăția Ta, Înaltule Padișah, rogu-te, spune-mi, ce s-ar fi întâmplat dacă nu-ți aduceam funia?“

„Hm“, i-a răspuns Mohamed, mângâindu-și barba, „rămânei nespânzurat!“...

Vineri 31 octombrie 1986

De câte ori vine vorba de suita din filmul *Munții Retezat*, mi-aduc aminte de Bucătaru.

În orchestra Teatrului Național aveam doi trompetiști: pe Dobre, filarmonist pensionar, și pe Bucătaru. Nu știu unde-i găsisem. Amândoi erau buni. Cântau tot ce scriam – și doar scriam abracadabra, fiindcă făceam experiențe de orchestratie.

Dobre era “ceasornicul”. Serios, punctual, când sufla, oficia. Trompeta lui strălucea. O lustruia, o dichisea, o purta ca pe-o mireasă, în cutie de piele. Bucătaru era slab, puțintel și oacheș. Avea o trompetă veche, coclită, și-o ducea la subțioară. Iarna, când înghețau ventilele, o prăjea pe calorifer. Toate bune, dar lui Bucătaru îi plăcea vinișorul. Nu știu pe unde-l bea, fiindcă eram în plin război, se găsea greu. Într-o zi, mi-a adus pe fiu-său, un puradel negru, purecos, strângând în brațe o trompetă mare, turtită. “Ia-l și pă iel. Zau, ai sa vezi!” Am văzut. Bucătaru junior trompeța mai abtîr ca tat-său. L-am oprit. Aveam de-acum trei trompete și punctam acțiunile dramatice și istorice cu semnale de potrivă.

După ce-am plecat din Teatru, l-am pierdut din vedere. Învățase în Conservator și intrase prim-trompetist în Orchestra Simfonică a Radiodifuziunii. Meșter, nu glumă, se zbenguia prin toate partiturile repertoriului. Dar, moștenise de la tat-său darul vinișorului. L-am întâlnit de câteva ori, când Orchestra Radio mă cânta, și întotdeauna

ținea să-mi facă o demonstrație de dragoste cu un semnal pe care-l cântase odinioară, într-o piesă, și-l ținea minte.

De astă-dată l-am găsit lângă pupitru, când imprimam *Suita Munții Retezat*. N-arăta bine. Sufla cu zel și dragoste, dar se opintea, se-nroșea, se-nvinețea. A venit într-o pauză cu trompeta și, după ce mi-a cântat semnalul, m-a apucat de braț: “V-a placut?... Pai, io nu uit!” După o săptămână, am aflat că, în timpul concertului de joi, un accident vascular i-a fost fatal. A murit cântând.

De câte ori ascult *Suita*, mi-aduc aminte. “V-a placut?...”

Miercuri 11 martie 1987

Frig, ceață, fulgi răzleți, gheață, troiene și... contor. S-a dus cota. Când aveam cotă, n-aveam gaze, când avem gaze, n-avem cotă. ...”Neamul nevoii”, suduia Eminescu. El n-avea lemne, iar dacă avea, nu făcea focul. Și iernile Bărăganului de-atunci nu erau mai puțin haine.

Student în Bucureștiul iubit, focul nu mi-a fost prieten. Dușman mi-a fost frigul. Suflam în pumni și solfegiam în chei. Trăiam în lumea speranțelor și râdeam, cu fața spre viitor. Când sufla crivățu-n geam și prindea pojghiță apa-n odaie, râdeam, când săream peste un prânz, râdeam, când îmi zbura vântul pălăria, râdeam. Râdeam fără contor.

Pensionarul are acum 74 de ani. Când îi e frig, nu râde, când îi e foame, nu râde, când mor ghiociei de ger, nu râde. Credeam odată că pensionarii n-ar avea de ce să nu râdă... Patruzeci de ani în Conservator, douăzeci și cinci la Uniune – kilowați de viață – , contorul n-a stat o clipă. Dar când cu fiecare metru cub de gaz contorul înregistrează și o fărâmă din mine, n-am dreptul să nu râd?... Cum să râd, cu gândul la Dumneai care citește contorul și zice, stop!? “Ați depășit cota, maestre, nu vă supărați! Vi se taie gazul!” “Nu mă supăr, Tovarășe: l-am ars destul!”

Luni 20 mai 1991

De unde credeam că anul ăsta, de aniversare, trandafirii mă trădează, unul, singur, mă întâmpină sub fereastră: “La mulți ani, domnule Ioane, primește din partea obștii cele mai calde urări! Am fost delegat, mă sculai dis-de-dimineață, ca să păstrăm tradiția.” “Mulțumesc, Cavalerie, pentru gentilețe și mai ales pentru “calde”... Azi noapte am dărdâit de frig. Dar, de ce nu scoți pardesiul, fă-te comod.” “Mi-e teamă de norul de deasupra Grădinii. Se uită chiorăș la mine. Nu vreau să fac imprudențe. Mi-am îndeplinit misiunea, vreau să rămân pe creanga mea. Altădată ne prezentam în delegație. Țăstimp m-au lăsat singur și-am dat peste urâcioasa asta de primăvară...”

Într-adevăr, e singur și nu cred că se mai grăbește un altul să-nflorească. Mi se rupe inima când îl văd ciuciulete în ploaia rece. Nu știu ce să fac... să-l iau în casă, să-l las... Ceilalți, prudenți, egoiști, înțelepți, așteptă soarele, de care prietenul meu n-o să mai aibă parte... Asta e soarta celor care-și pun pielea-n saramură pentru obște...

Și-acum, spuneți-mi dumneavoastră, ce să fac?... cum să procedez?...

“Într-o grădină,

Lâng-o tulpină,

Văzui o floare

Ca o lumină”...

Duminică 13 martie 1994

Andante malinconico

Mă roade singurătatea, îmi ronțăie podelele, pereții, tavanul, cad tencuielile, scârțâie ferestrele, gem temelile... Mă simt agățat de materie cu un fir subțire, subțire, care mă balansează-n hău. Ascult murmurul îndepărtat al Necunoscutului cântând pentru mine cântecul pe care nimeni nu-l aude, văd pâlparea sub geana crepusculului irizații de curcubee pe care nimeni nu le vede. Totul face-n cer și pe pământ, nimic nu se clintește.

Vreau s-a adorm, dar gândul că rațiunea adormită zămislește monștri mă ține insomniac; deschid fereastra spre Grădină și, dacă demult nu i-am mai fost oaspete, o poftesc să vină ea la mine. Chemare zadarnică. Surdă rămâne și nemișcată. O frunză nu tremură, o floare nu-ntoarce corola, o păsărică nu-ncearcă triful... “Mofturi romantice târzii, melancolii de vârsta a treia...” “Nu, stimate domn: tresăriri... Se face noapte și, în întâmpinarea întunericii, mă grăbesc să profit de ultimele raze ca să-mi notez gândurile...” “Și crezi că e necesar s-o faci?... Nu te poți cufunda în întuneric fără să lași urme?...” “Știu. E o deșertăciune ca toate deșertăciunile... pretenția păsării în zbor de a-și lăsa înscrise tumbel pe văzduh... visul elefantului de a dansa la balul silfidelor... aspirația anonimului la lespede cu epitaf... *Din codru rupi o rămurea*... Le știu pe toate, dar?...”

text stabilit de **ILINCA DUMITRESCU**